

Verslag concept

Statencommissie Economie, Financiën en Bestuur

Datum	:	18 januari 2021
Commissievoorzitter (plv.)	:	dhr. F. Zoon
Commissiegriffier	:	mw. M. de Zwart
Telefoonnummer/e-mail	:	zwartm@noord-holland.nl

Aanwezig:		
	Commissievoorzitter	dhr. F. Zoon
	Commissiegriffier	mw. M. de Zwart
5	Leden van de commissie	FvD
		GL
		VVD
		D66
10		PvdA
		PVV
		SP
		CDA
		OSNH
15		PvdD
		50plus
		CU
		DENK
20	College van GS	
	Afwezig met bericht van verhindering:	Mw. S. Doevendans
	Notulist	Moneypenny/H. Mutsaerts
25		

Agenda

1. Opening en mededelingen
- 30 2. Vaststelling van de agenda, verslag van de vorige vergadering, strategische agenda en moties- en toezeggingenlijsten
 - 2.a. Vooruitblik op de komende vergadering(en) a.d.h.v. strategische agenda
3. Inspreekhalftuur over onderwerpen die niet op de agenda staan maar wel tot de portefeuille van de commissie behoren

- 35 4. Rondvraag portefeuille dhr. Stigter en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa
5. B-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Pels)
- 5.a. Circulaire Economie: Concept-Actieagenda Circulaire Economie 2021-2025
- 40 5.b. Sport: Brief GS aan PS inzake voortgang beleidsnotitie Sport
6. Rondvraag portefeuille mw. Pels en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa
7. A-agenda Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk Toezicht en Europa (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Zaal)
- 45 7.a. Economie: Brief GS aan PS inzake De Kop Werkt! Halfjaarrapportage en Jaarprogramma 2020 - 2^e tranche
- 7.b. Sponsoring: Brief GS aan PS inzake voortgangsbrief dierenwelzijn gesponsorde evenementen 2020
8. B-agenda Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk Toezicht en Europa (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Zaal)
- 50 8.a. Bestuur: Brief GS aan PS inzake Conceptagenda bestuurlijke vernieuwing en participatie
9. Rondvraag portefeuille mw. Zaal en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa
- 55 10. A-agenda Openbare orde en veiligheid, Integriteit, Internationale betrekkingen, Public Affairs, Communicatie, Concern Control, juridische zaken, archief, PS- en GS zaken
- 10.a. Juridische Zaken: Statenvoordracht verordening Elektronische publicaties
- Internationale Zaken: Brief GS aan PS inzake Leidraad voor internationale zaken
11. B-agenda Openbare orde en veiligheid, Integriteit, Internationale betrekkingen, Public Affairs, Communicatie, Concern Control, juridische zaken, archief, PS- en GS zaken
- 60 11.a. Communicatie: Brief GS aan PS inzake afdoening motie 48-2020 over educatie koloniaal verleden
- 11.b. Communicatie: Brief GS aan PS inzake vaststelling Communicatieaanpak Duurzaam doorpakken 2020-2023 en afdoening motie 98-2019
- 65 12. Rondvraag portefeuille dhr. Van Dijk en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa
13. Sluiting
14. C-agenda Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk toezicht (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Zaal)
- 70 14.a. Bestuur: Brief GS aan PS inz. verslag overleg met colleges Oostzaan, Wormerland en Zaanstad inz. Zelfevaluatie Onderzoek OVER-gemeenten (ZOO) (C-agenda EFB 18-1-2020)
- 14.b. Bestuur: Brief GS inz. Afschrift van onze brief aan de vaste Kamercommissie voor BZK over wetsvoorstellen samenvoeging Adam Weesp, Beemster Purmerend en Heerhugowaard Langedijk (C-agenda EFB 18-1-2020)
- 75 14.c. Economie: Brief GS aan PS inz. Verkenning Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) (C-agenda EFB 18-1-2021;
- 14.d. Stikstof: Brief GS aan PS inz. verkenning toegankelijkheid Noord-Hollandse innovatiefondsen voor stikstofinnovaties (C-agenda alle commissies januari 2021; NLG leidend)
- 80 14.e. Bestuur: Beantwoording vraag (PVV) Kosteninschatting referendum cie EFB 28 september 2020 (C-agenda EFB 18-1-2021)

15. C-Agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop
(EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Pels)
- 85 15.a Motie 42: Brief GS aan PS inz. Uitvoeringsregeling subsidie Verduurzaming
Culturele Instellingen 2021 (C-agenda EFB 18-1-2021)
- 15.b Financiën: Brief van ministerie BIZA aan GS en PS inz. Toezichtregime 2021
(begroting) (C-agenda EFB 18 januari 2021)
- 90 15.c Subsidies: Brief GS aan PS inz. evaluatie eenmalige subsidies 2020 (C-agenda
NLG 11-1-2021 en EFB 18-1-2021)
- verbindingen Haarlemmermeer en de subsidie Duurzaam Watersysteem PARK21.
- 15.d Cultuur: Brief GS aan PS inz. verlenging Managementplan 2015 – 2020
werelderfgoed Stelling van Amsterdam en Uitvoeringsprogramma Stelling van
Amsterdam/Nieuwe Hollandse Waterlinie 2017 – 2020 in Noord-Holland (C- agenda
- 95 EFB 18-1-2021)
16. C-agenda IPO, ICT en Data en Subsidies algemeen (EFB onderwerpen portefeuille
gedeputeerde Stigter)
17. C-agenda Openbare orde en Veiligheid, Integriteit, Internationale betrekkingen, Public
Affairs, Communicatie, Concern Control, Juridische Zaken, Archief, PS- en GS zaken
- 100 (EFB onderwerpen portefeuille CdK Van Dijk)
- 17.a. Ondernijning: Brief GS aan PS inz. Onderzoeksplan "Ondernijning: leerpunten
voor provinciale ondersteuning bij lokale weerbaarheid" (C-agenda 18 januari 2021)
18. C-agenda Algemeen
- 18.a MRA: Maandelijks-MRA-Raads-en-Statenleden-Bericht-editie-44 (C-agenda alle
- 105 commissies januari 2021)
- 18.b Water / Groen / Recreatie / Mobiliteit / Ruimte/Cultuur/Economie:
Ambitieprogramma Ruimtelijke Kwaliteit Kustzone Hoorn-Amsterdam (B- agenda NLG
08-02-2021 (leidend) en C-agenda RWK 11-01-2021, C-agenda EFB & M&B 18-01-
2021)

110 **Agenda**

1. Opening en mededelingen

De **voorzitter** opent de digitale commissievergadering om 13.15 uur en heet alle aanwezigen
welkom. De vergaderorde wordt toegelicht. Er is een quorum aanwezig. Mw Doevendans heeft

115 zich afgemeld. Verder zijn er geen afmeldingen bij de griffie binnengekomen.

2. Vaststelling van de agenda, verslag van de vorige vergadering, strategische agenda en
moties- en toezeggingenlijsten

De **voorzitter** constateert dat de agenda ongewijzigd wordt vastgesteld, evenals de lijst van

120 moties en toezeggingen, de strategische agenda en het verslag van 30 november 2020.

2.a. Vooruitblik op de komende vergadering a.d.h.v. strategische agenda

De **voorzitter** meldt dat voor de commissievergadering van 15 februari 2021 de volgende
punten, onder voorbehoud van tijdige aanlevering, op de agenda staan: de

125 begrotingswijziging 2021 (met oa. financiële verwerking motie 42), voortgang Pallas, wensen
en bedenkingen subsidie fractiebijdragen, voortgangsrapportage economische agenda
inclusief corona, eerste begrotingswijziging Randstedelijke Rekenkamer voor zienswijze.
Voorafgaande aan de vergadering van 15 februari vindt van 11.00 tot 12.30 een BOT-overleg
plaats over de nieuwe Europastrategie en van 13.00 tot 13.30 uur een technische briefing

130 over Pallas.

3. Inspreekhalvuur

Dhr. **Van der Peet** spreekt in als zakelijk directeur van W139. "W139 is een incubator voor de kunst, het is een monumentale en unieke kunstruimte, gelegen op steenworp afstand van het Centraal Station, in de oude binnenstad tussen de Beurs en de Bijenkorf. Het is ruim 40 jaar een magneet voor de volgende generatie(s) makers. Een pareltje van nieuwe en prille hedendaagse kunst, niet alleen van Amsterdam maar ook van de provincie Noord-Holland en ver daarbuiten. In het afgelopen decennium stapten jaarlijks gemiddeld zo'n 25.000 bezoekers de karaktervolle kunstplek binnen. W139 is het voorbeeld van de creatieve middenlaag, waar kunst serieus begint, zonder deze laag bloedt de kunst dood en dat dreigt momenteel te gebeuren. Nog voordat het Rijk maatregelen moest treffen om Covid-19 in te dammen, heeft onze instelling (in 2017-2019) zo'n 375 zzp'ers werk verschaft voor het ontwikkelen en naar het publiek brengen van hedendaagse kunst. In 2020 was ons weerstandsvermogen nog sterk genoeg om de onverwachte gevolgen van de corona-maatregelen te incasseren en kunstenaars door te betalen voor hun werk om de productie van nieuwe kunst in Metropoolregio Amsterdam in leven te houden. Die culturele ondernemers zijn woonachtig en werkzaam in Amsterdam maar ook elders in de provincie (o.a. Haarlem, Hilversum, Weesp, Zaandam, Diemen, etc.) en daarbuiten. Met onze inspanningen is 50% van ons buffervermogen als sneeuw voor de zon verdwenen. In 2020 was ons corona-verlies ongeveer € 50.000. Nogmaals zo'n klap zullen we niet meer te boven komen, Die dreiging is reëel want financiering vanuit het Amsterdamse Kunstenplan 2021 – 2024 valt niet meer te verwachten: t.o.v. 2020 moet W139 het met 75% minder structurele financiering doen. Onze focus ligt dan ook in eerste instantie op borging van W139 als cruciaal cultureel baken. We doen een verzoek tot coronasteun met € 50.000 uit het Provinciaal Noodfonds voor Sociale Infrastructuur en/of het Economisch Herstelfonds van de provincie. Met een tijdelijke overbrugging van de provincie Noord-Holland zijn we al geholpen en kan kapitaalvernietiging worden voorkomen. Een studiebezoek aan W139 maakt onderdeel uit van educatieve programma's van kunstacademies en postacademische opleidingen van vrijwel alle provincies in Nederland. Die zeggenschap van jonge kunstenaars in onze kunstinstelling is er een die verbeelding brengt en jongeren aanzet en inspireert hun eigen talenten te ontwikkelen. W139 laat zien hoe we nu als mensen kunst maken alsook hoe kunst kan leven in onze maatschappij. We dragen bij aan een culturele rijkdom die van belang is voor de provincie Noord-Holland. Mensen die W139 bezoeken, komen uit de hele wereld: van Rio tot Rotterdam, Molenbeek (Brussel) tot Moskou, Bijlmer tot Berlijn, van Haarlem tot Harlem (NY), van Scheveningen tot Sao Paolo, Seoel en Singapore. Wij verwijzen hen ook naar andere plekken in de provincie zoals het Cobramuseum, het Domijn in Weesp, Frans Hals Museum, het HEM in Zaandam, kunsthal Kade in Amersfoort, kunstfort Vijfhuizen etc. Het gaat om kunstprofessionals en anderen die gericht komen uit Parijs, Londen, Brussel, Berlijn en andere metropolen. Het zijn mensen van o.a. het MoMA, Palais de Tokyo, Singapore Art Museum, Contemporary Art Society en Capacete (Rio de Janeiro). Niet voor niets geven museumdirecteuren aan dat wanneer een plek als W139 niet meer bestaat, musea in de toekomst een gefossiliseerd verleden zullen tonen. Dat is onze publieke kerntaak: het beschermen van de artistieke vrijheid in het maken van kunst door de volgende generaties kunstenaars. Zonder hen immers geen kunst. Als incubator ligt onze focus op waardecreatie voor cultuur en erfgoed van de toekomst, en kiezen wij voor een duurzame ontwikkeling. Mede door de inspanningen van een aantal generaties is W139 een onderdeel van de cruciale culturele infrastructuur van Amsterdam, een onlosmakelijk en essentieel onderdeel van het Blauwblakenblok: dit historische hart van 90 woningen en 35 bedrijfsruimten is behouden

180 gebleven. W139 oefent aantrekkingskracht uit op kunstenaars uit de gehele provincie die
nieuwe ontwikkelingen in gang zetten. Als het verdwijnt, komt het niet zomaar terug. Beste
Statenleden, durf te investeren in innovatie van de volgende generatie(s) makers. We hebben
culturele bakens nodig. Bakens die aanzetten tot verandering. De wereld wil dat zien. Nu meer
dan ooit tevoren.”

185 Dhr. **Klein** (CU) vraagt of Amsterdam W139 heeft voorgedragen bij de verdeling van gelden in
overleg met gemeenten.

Dhr. **Van der Peet** antwoordt dat men hier niet bij betrokken is geweest omdat de gemeente
heeft gefocust op het ondersteunen van kunstinstituten die niet beschikten over
190 buffervermogen en W139 had op dat moment nog wel een buffer.

Mw. **De Groot** (SP) benadrukt dat PS verantwoordelijk zijn voor de gehele provincie en niet
alleen voor Amsterdam.

195 Dhr. **Van der Peet** is het ermee eens dat het gaat om alle kunstinstituten in de provincie.
Buitenlandse toeristen worden gestimuleerd om ook de rest van de provincie te bezoeken.

Ines **Kostiç** (PvdD) vraagt of W139 heeft gesproken met GS. Wat is de reden voor Amsterdam
om niet bereid te zijn tot stadsfinanciering?

200

Dhr. **Van der Peet** heeft nog niet de gelegenheid gehad om met GS te overleggen. De
stadsfinanciering is gestopt na een besluit van de tijdelijke Commissie van het Amsterdams
Fonds voor de Kunst. De redenen wordt gedetailleerd toegelicht.

205 4. Rondvraag portefeuille dhr. Stigter en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke
aangelegenheden en Europa

De **voorzitter** constateert dat er geen vragen zijn.

210 5. B-agenda Financiën, Cultuur en Erfgoed, Sport, Personeel en Organisatie en Inkoop
(EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Pels)

5.a. Circulaire Economie: Concept-Actieagenda Circulaire Economie 2021–2025
Dhr. **Vonk** (D66) vraagt een toelichting op de koppeling tussen de Actieagenda Circulaire
Economie en de economische doelstellingen van de provincie. De expliciete aandacht voor
koppeling met andere dossiers is heel goed, want de circulaire principes zijn verweven met
215 alle thema's waar de provincie voor aan de lat staat. Maar waarom houdt het college vast aan
de intentieverklaring van slechts 25% circulair op de interne bedrijfsvoering? Er is meer
aandacht besteed aan de monitoring en de evaluatie, ook zijn er concrete acties benoemd,
hoewel er niet altijd een concreet einddoel is geformuleerd. Wordt het document aangevuld
met meetbare doelen op de diverse acties en onderdelen en waarop kunnen PS GS
220 aanspreken? De aandacht voor samenwerking met andere overheden, de eigen regio en de EU
wordt op prijs gesteld. Men ziet uit naar de definitieve actieagenda en uitvoering daarvan.

Dhr. **Heijnen** (CDA) ondersteunt de ingezette ambities waarover men graag wil meepraten.
Kunnen GS toelichten hoe het definitieve actieplan aan PS wordt voorgelegd en hoe de reacties
225 van vandaag hierin worden verwerkt? Het doel is om in 2050 in de provincie geen afval meer
te produceren. In het actieplan worden veel inzet en ambities geformuleerd, maar wordt er

ook gefocust op de inzet van instrumenten en wanneer zijn GS tevreden? Zijn er tussendoelen geformuleerd? In hoeverre is het technisch en financieel haalbaar om in de toekomst afval van windmolens te recyclen? De wieken kunnen op dit moment nog niet gerecycled worden en
230 wanneer recycling niet mogelijk is, hoe wordt dan met het afval omgegaan? De bouwambassadeur heeft al een grote taak bij het aanjagen van de bouw. Is de nieuwe toegevoegde taak in het kader van circulair bouwen ondergeschikt aan deze hoofdtak? Willen GS in de terugkoppeling van de evaluatie van de werkzaamheden van de bouwambassadeur aangeven of beide taken naar behoren zijn uitgevoerd en in hoeverre deze elkaar in de weg
235 hebben gezeten?

Ines **Kostiç** (PvdD): We waarderen de inzet die GS met deze Actieagenda toont. Tegelijkertijd sluiten we ons aan bij D66 als het gaat om de oproep om de doelen voor de eigen organisatie scherper te stellen. Daarnaast betekent een nieuwe, duurzame economie ook dat bijvoorbeeld
240 milieu- en klimaatkosten niet mogen worden doorgeschoven naar andere delen van de wereld. Onze vraag aan GS is: hoe wordt dit aspect meegenomen en verwerkt in de actieagenda? Kunnen GS daarnaast aangeven waarom gesproken is met Rabobank en niet tenminste ook met iemand van een duurzame bank, bijv. ASN bank? Voordat dit stuk wordt gefinaliseerd, willen we graag nog 5 punten meegeven. 1. We hebben afgesproken zulke
245 belangrijke onderwerpen in samenhang met andere belangrijke onderwerpen te bekijken. Dat is van belang zodat we zoveel mogelijk winst op alle provinciale ambities (zoals natuur, klimaat en dierenwelzijn) boeken en zodat we voorkomen dat activiteiten voor het ene dossier, doelen in een ander dossier schaden. Deze agenda doet wel een poging tot zo'n samenhangende aanpak, maar we vragen GS met klem om niet alleen duurzaamheid, maar
250 ook zo hoog mogelijk dierenwelzijn als randvoorwaarde voor alle activiteiten (binnen de twee inhoudelijke sporen en binnen de eigen organisatie) mee te nemen. Bij kringlooplandbouw zijn er bijvoorbeeld verschillende wegen om een kringloop te sluiten en helaas zijn niet alle wegen even gunstig voor dieren. Kijk daarbij dus op zijn minst naar de voor dieren meest gunstige situatie. 2. Alle inspanningen zullen onvoldoende zijn als we niet inzetten op ook
255 minder consumeren (consuminderen). Een valkuil is dus dat we consuminderen niet koppelen aan circulaire ambities. En dat gevaar werd bijvoorbeeld door Wieland Textile – een kledinginzamelingsbedrijf dat goed werk doet en gesteund wordt door onze provincie – laatst in een video geïllustreerd. Daar stelt het bedrijf dat als we circulair werken, dan fast fashion ook niet zo erg is. Natuurlijk is fast fashion ook bij circulariteit nog steeds problematisch. We
260 hopen dat GS dat begrijpen. We vragen GS om een explicieter doel op te nemen wat betreft het consuminderen. Zo stelt Amsterdam zich als doel om in 2030 haar consumptie met 20% te verminderen. 3. We vragen GS om de groene eiwittransitie niet los te koppelen van de circulaire economie, maar juist waar mogelijk te combineren. Specifiek gaat het daarbij om bijvoorbeeld twee aspecten van circulaire economie: aanpak van voedselverspilling en
265 ruimtegebruik. Om met dat laatste te beginnen: volgens GS is er in 2040 een extra ruimtebehoefte van 100 tot 165 ha nodig voor het accommoderen van circulaire economie. We weten ook dat ongeveer 60% van onze provincie wordt bezet door landbouw. Ongeveer 60% daarvan dient vooral als voedsel voor dieren uit de veehouderij. Dat is dus meer dan 75.000 ha grond die worden gebruikt puur om eerst landbouwdieren te voeden. Die extra 100
270 hectare nodig voor circulaire economie valt daarbij in het niet. Met de groene eiwittransitie voor directe menselijke consumptie kunnen we mogelijk grond vrij maken. Neem die mogelijkheden dus mee bij de ruimtelijke verkenning. Dat brengt ons dus bij het tweede aspect: voedselverspilling. Kees Kruythoff, ex-topman van Unilever, schetste dat al bij WNL vorige week: “25 jaar ben ik blind geweest voor hoe de voedingsmiddelenindustrie in elkaar

275 zit. Het eerste waar ik blind voor was: de grootste voedselverspilling is helemaal niet aan het
eind van de keten, maar in het begin van de keten. De proteïne zit in de plant, gaat naar de
kip en van de kip gaat het naar de mens. Het is vele malen slimmer om de kip uit de keten te
halen. Dus direct voor plantaardig te kiezen.” De provincie organiseert challenges in
samenwerking met partijen uit de voedselketen om de verspilling van voedsel te verminderen.
280 Kiezen voor plantaardig is kiezen voor minder verspilling meteen aan het begin van de keten.
We vragen GS om de groene eiwittransitie dus ook te betrekken bij de challenges met het doel
om verspilling te verminderen. 4. Ga voor de definitieve vaststelling van deze Actieagenda in
gesprek met o.a. milieu –en klimaatorganisaties als Milieudefensie en Urgenda. 5. We
verzoeken GS om concrete doelen voor circulaire bouw te maken. Stel bijvoorbeeld een doel
285 over hoeveel procent van de te bouwen huizen in de komende jaren duurzaam en circulair
moet zijn. In Noord-Holland zal de komende jaren heel veel gebouwd worden en op lange
termijn bespaart het veel kosten door het nu in een keer goed te doen.

Mw. **Van Geffen** (VVD) steunt het centraal stellen van grondstoffen, circulair ondernemerschap
290 en innovatie in de aanpak. Zoeken naar impact, daardoor kan er een versnelling worden
gerealiseerd, want ook de circulaire economie is net als de algemene economie niet
‘maakbaar’. De provinciale rol als opdrachtgever en als launching customer voor nieuwe
circulaire producten ontbreekt in de agenda. Klopt het dat deze ambitie geen onderdeel meer
is van de actieagenda? De VVD is van mening dat over de actieagenda als vervolg op de vorige
295 agenda door PS moet worden besloten. Zijn GS hiertoe bereid? Het is onduidelijk wat bereikt
gaat worden met de aangegeven doelen, zoals meer circulaire bedrijven en minder afval. Meer
of minder ten opzichte van wat? Het monitoren in landelijk verband wordt ondersteund. In de
uitvoeringsagenda worden de doelen specifiek ingevuld, maar deze agenda wordt niet aan
PS voorgelegd. Zijn GS het ermee eens dat doelstellingen van ‘meer’ of ‘minder’ niet effectief
300 zijn als de huidige stand van zaken niet bekend is en zo ja, aan welke oplossingen wordt
gedacht? Plastic is een verzamelnaam voor diverse kunststoffen en de verwerking van plastic
afval voor hergebruik is een drama geworden. Een deel van het plastic komt in Aziatische
landen terecht. Daarom wordt voorgesteld om enkel in te zetten op textiel, biomassa en
bouwstoffen. De VVD steunt de richting van de actieagenda, maar vraagt om meer focus op
305 de inzet, besluitvorming over heldere doelen en PS goed in positie te brengen.

Ines **Kostiç** (PvdD) vraagt wat de VVD concreet bedoelt met ‘maakbaarheid’.

Mw. **Van Geffen** (VVD) meent dat de overheid wel initiatieven kan steunen en bewegingen kan
310 stimuleren, maar het realiseren van een planeconomie wordt afgewezen.

Mw. **De Groot** (SP) vindt de ambitie groot, echter, de doelstellingen in de actieagenda vallen
tegen. Mensen zijn geneigd om steeds meer te kopen, daarom vereist circulaire economie een
omslag in het denken en moet zelfs het menselijke instinct om steeds nieuwe zaken aan te
315 kopen, genegeerd worden. De SP wil eerst dingen opmaken en dan pas nieuwe producten
kopen, hoewel hier overigens wel een reparatie-industrie bij hoort. Dit moet als eerste in de
doelenboom worden opgenomen. Daarna komt de circulaire economie in beeld met grotere
kennis, circulaire innovaties, voldoende ruimte en stimulerende wetgeving. Bedrijven moeten
bij wet gedwongen worden over te gaan naar circulaire economie waarbij minimumnormen
320 voor recyclaten en een goede afvalscheiding worden gesteld, want alleen verzoeken om in te
zetten op circulaire economie levert te weinig resultaat op. Het is jammer dat er voor de
circulaire economie meer ruimte nodig is. Gaan GS de huidige leegstaande terreinen

325 onderzoeken? Bij de regelgeving voor circulaire bouw moet ook de consument betrokken worden. De agenda wordt ondersteund, mits de opmerkingen van de commissieleden hierin verwerkt worden en er meer vaart gemaakt wordt.

330 Mw. **Bezaan** (PVV) meent dat met het streven naar een circulaire economie er een schepje extra gedaan wordt op het streven naar onrealistisch maakbaarheidsdenken bij klimaat- en energie gerelateerd beleid. De provincie moet bij het inkopen met name kijken naar kosten en kwaliteit, dus als een niet-circulair product kwalitatief beter en goedkoper is dan een circulair product, dan moet gekozen worden voor het niet-circulaire product. Het is prima als bedrijven kiezen voor circulair werken, maar zonder overheidssteun, dus geen financiering van circulaire innovaties via het Innovatiefonds NH of het Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland. Een lobby naar het Rijk om belemmeringen in wetgeving op te heffen, wordt ondersteund mits de aanpassing van wet- en regelgeving niet leidt tot belemmeringen voor bedrijven die weinig of geen ambitie hebben voor circulaire productie.

340 Mw. **Van Geffen** (VVD) meent dat wanneer alleen wordt gefocust op de laagste prijs, bedrijven aan het begin van de keten niet kunnen afzien van het gebruik van duurder grondstoffen. Hoe oordeelt de PVV over het uitputten van allerlei grondstoffen uit arme gebieden en dat dit door innovatie kan worden voorkomen?

345 Mw. **Bezaan** (PVV) meldt dat zij de laagste prijs in een adem heeft genoemd met de juiste kwaliteit. Als de kwaliteit gelijk is, dan bestaat er geen onderscheid. De PVV is voorstander van lokaal gebruik van grondstoffen om hiermee de economie te stimuleren.

350 Dhr. **Dulfer** (GL) meent dat de PVV volgens hem best kan leven met een aantal elementen van de circulaire economie, evenals met het streven van behoud van de aarde voor de komende generaties. De ambitie is hoog, maar wel noodzakelijk voor de volgende generaties, mede omdat er veel kansen bestaan voor innovatieve bedrijven in de provincie. De actieagenda is meer concreet geworden door het introduceren van operationele doelen en acties, dus men kan aan de slag. Als men in 2030 50% circulair wil zijn, hoe ziet de agenda er dan in 2025 uit, de eindtijd van de huidige agenda? Aan de hand van welk jaar wordt het resultaat gemeten? Wanneer is sprake van grotere kennis en meer innovaties en minder afvalstromen bij de operationele doelstellingen? Wat zijn de parameters? Hoe groot mag de afvalstroom dan nog zijn? Wordt in de monitoring een evaluatieplan opgenomen met daarin instrumenten om de gewenste versnelling in de circulaire economie te meten? De OD kan ingezet worden om na te gaan waar de regelgeving beperkend werkt en hoe hierin verbetering kan worden gebracht. Wordt hierbij ook gedacht aan de gevolgen voor de vergunningverlening en het opnemen van de Best Beschikbare Techniek-standaarden (BBT) in de vergunningen? Het is onverstandig dat bij de financiering van de agenda de infrastructuurreserves niet worden betrokken. Graag een toelichting door GS. Wie moet er straks 100% circulair zijn, Nederland, de provincies, de gemeenten of alle bedrijven? Moet de provincie in de eigen voedselvoorziening gaan investeren? Wat zijn de gevolgen voor ontwikkelingslanden? Een eerlijke wereldhandel is toch voorwaarde voor een duurzame welvaartsgroei in ontwikkelingslanden? Hoe wordt ervoor gezorgd dat mensen door omscholing de kans krijgen om zinvol deel te nemen aan de maatschappij? Dit zou onderdeel moeten zijn van deze Actieagenda Circulaire Economie.

370 Dhr. **Carton** (PvdA) is tevreden met de concept-actieagenda, maar er wordt wel aandacht gevraagd voor de grote hoeveelheid en omvang van de vele instrumenten die worden

voorgesteld, want voorkomen moet worden dat men te veel gaat doen waardoor er te laat kan worden bijgestuurd. Hoe houden GS het overzicht en is het niet beter om meer focus aan te brengen op de doelstellingen? Hoe wordt de meetbaarheid vorm gegeven in het monitoringsplan?

375

Dhr. **Klein** (CU) is tevreden met de actieagenda, de samenhang met andere beleidsterreinen en het beschikbaar stellen van geld uit andere portefeuilles. Het is echter een hele brede agenda geworden. Hebben GS overwogen om een grotere focus aan te brengen zodat er meer effect bereikt kan worden? Hebben GS al ideeën over hoe in de organisatie vorm wordt gegeven aan het verminderen door middel van 'refuse' of 'rethink'? Voorstellen voor verbetering zien onder andere op een concrete formulering van tussendoelen (in plaats van de algemene 'meer' of 'beter') en het benoemen van concrete voorbeelden (icoonprojecten), zoals de onderneming in de provincie die kiest voor lisodden voor het isoleren van woningen.

380

385 Dhr. **Koyuncun** (DENK) vraagt of de coronagevolgen voor de agenda inmiddels duidelijker zijn, want hierover is niet veel vermeld in de actieagenda, terwijl gedeputeerde Pels hier in april 2020 bij de voortgangsrapportage nadrukkelijk over gesproken heeft. Waarom is hier niet meer rekening mee gehouden en zijn GS bereid om deze gevolgen alsnog op te nemen in de definitieve agenda?

390

Dhr. **Dekker** (FvD) heeft weinig vertrouwen in de agenda, want de overheid weet het zelden beter dan de markt.

395

Gedeputeerde **Pels** dankt voor de complimenten voor het vele werk dat is verricht in het afgelopen halfjaar. De actieagenda gaat over de uitvoering, PS hebben eerder de visie in 2017 vastgesteld en die voldoet nog steeds, daarom is er niet voor gekozen om een nieuwe visie op te stellen. Nu moet er actie worden ondernomen en er moet concreet worden aangepakt.

400

Wanneer de circulaire economie de standaard wordt in de provincie, dan zal het bedrijfs- en vestigingsklimaat verbeteren met name voor innovatieve bedrijven. De zes sporen uit de vorige agenda zijn teruggebracht naar drie sporen, waardoor er meer focus ontstaat in de acties en de doelen haalbaar worden. De provincie speelt de rol van verbinder naar het Rijk en gemeenten toe, evenals bij ondernemers en grondstoffenstromen. De bouwambassadeur is heel enthousiast want de circulaire economie is niet conflicterend met zijn rol als aanjager van de bouwversnelling. In de evaluatie van de actieagenda wordt zijn rol meegenomen. De

405

provincie moet zorgen voor voldoende en zelfs meer fysieke en milieuruimte voor de circulaire economie, want eerst moeten de afvalproducten worden opgeslagen alvorens deze gerecycled en/of verbrand kunnen worden. In de Omgevingsverordening is hiervoor speciaal ruimte gereserveerd door middel van de provinciale bedrijfsterreinen. De provincie kan ook optreden als aanjager van eerst inzetten op reparatie van producten en als lobbyist richting

410

het Rijk om de belastingdruk te verplaatsen en belasting te gaan heffen op grondstoffen waarbij gelijktijdig de belasting op arbeid wordt verlaagd, want op dit moment is een nieuw product goedkoper dan producten laten repareren. De nieuwe aanbesteding van een circulaire brug is een goed voorbeeld van de functie van de provincie als launching customer die zelf innovatie omarmt en dezelfde doelen intern waarmaakt. Binnen Mobiliteit is een programma ingesteld om de infrastructuur circulair te maken. Er moet bij inkoop wel onderscheid gemaakt worden tussen de prijs en het product, want de maatschappelijke kosten van een product zijn veel hoger dan enkel de prijs die de ondernemer vraagt. In de toekomst moeten ook in euro's de maatschappelijke kosten van een product zichtbaar gemaakt worden. De

415

provincie zal bij inkoop de prijs van producten beoordelen, maar hierbij ook de
420 maatschappelijke kosten betrekken. Waar mogelijk, zal de provincie als goed voorbeeld
optreden om het eerste doel van 25% circulair inkopen over de gehele inkoopportefeuille te
realiseren. "Refuse", d.w.z. iets niet kopen, is de eerste stap die gezet wordt naar een meer
circulaire economie en die wordt momenteel door de provincie onderzocht ten behoeve van
425 de eigen organisatie. GS streven naar het formuleren van tussendoelen, maar dan moet eerst
het concrete pad naar 2025 – wanneer 25% gerealiseerd moet zijn – bekend zijn. Het Rijk
werkt nu hard aan het formuleren van het concrete pad voor de circulaire doelstellingen in de
toekomst en daar zal de provincie zich bij aansluiten en zich aan committeren. Hierdoor
wordt de meetbaarheid van de inzet groter en kunnen ook gemeenten aan de inzet gehouden
worden. Het PBL is nu bezig met het formuleren van de meetbaarheid van de tussentijdse
430 doelen.

Dhr. **Dulfer** (GL) vraagt op welk moment GS verwachten concreet te kunnen aangeven hoe de
tussendoelen richting 2025 (einde looptijd actieprogramma) en verder naar de toekomst toe
eruitzien. Hoe wordt dit met PS afgestemd?

435 Gedeputeerde **Pels** komt dit jaar met het plan voor de monitoring, maar het hangt van het Rijk
af of het concrete pad hierin kan worden verwerkt. Wanneer na twee jaar – of zoveel eerder als
mogelijk – de evaluatie plaatsvindt, dan zullen de doelen in ieder geval geconcretiseerd zijn,
maar het is duidelijk dat men daarbij afhankelijk is van het Rijk. De inzet van het Rijk is ook
440 belangrijk om tot een uniforme wijze van evaluatie te komen. Er is al een aantal cijfers van de
nulmeting van de provinciale circulaire economie beschikbaar, maar daaruit blijkt nog niet
hoe groot de inzet is geweest.

Ines **Kostiç** (PvdD) vraagt of GS concrete doelen gaan stellen voor circulair bouwen. Wanneer
445 wordt het onderzoek naar consuminderen aan PS voorgelegd, want ook GS erkennen dat dit
van groot belang is.

Gedeputeerde **Pels** zal hierop terugkomen bij de verdere beantwoording van vragen van de
PvdD. De gemeenten en ontwikkelaars staan aan de lat voor circulair bouwen van huizen en in
450 de woonagenda's die samen met gemeenten worden opgesteld, is aandacht gevraagd voor
het concretiseren van de doelen. De provincie gaat deze doelen niet vooraf opleggen maar in
een gesprek met gemeenten aan de orde stellen. De harde realiteit is dat nog niet alles
recyclebaar is zoals windmolens. Daarom moet innovatie doorlopend gestimuleerd worden
om oplossingen te vinden. Binnenkort zal het nieuwe inkoopbeleid van de organisatie aan PS
455 worden voorgelegd waarin de doelstellingen voor de eigen inkoop worden benoemd. De
sociale kant en arbeidsmarktaspecten van circulaire economie is niet aan de provincie, want
het sociaal domein behoort niet tot de kerntaken. Wel dient de provincie inclusiviteit na te
streven op de eigen gebieden, zoals bij het arbeidsmarktbeleid en het geven van kansen aan
mensen om hun diverse talenten – talent is eigenlijk ook een voorbeeld van een grondstof – in
460 te zetten voor de maatschappij. Dit wordt tevens een thema van het Herstelfonds vanwege de
grote impact op de arbeidsmarkt. Momenteel wordt de inzet in de maatschappelijke sector
uitgewerkt. Het gaat dan over de inzet in de sociale sector en het overleg met gemeenten
hierover. De provincie wil bijdragen aan de wereldwijde opgave van circulaire economie en
ook in het inkoopbeleid wordt speciaal aandacht besteed aan mensenrechten en het
465 stimuleren hiervan via de eigen inkoop. In het beleid voor verbonden partijen zijn als eis
eerlijke arbeidsvoorwaarden meegenomen. De sociale inclusieve kant zal steeds vaker

onderdeel zijn van alle beleidsterreinen, want circulaire economie raakt aan alle provinciale thema's. Daarom wordt op dit thema door alle gedeputeerden samengewerkt. Uiteindelijk zal de portefeuille circulaire economie overbodig zijn, omdat circulair de standaard wordt. Samen met gedeputeerde Zaal zal voor de volgende verkiezingen een standpunt worden ingenomen over de verhouding van de circulaire agenda tot de economische agenda. Dierenwelzijn, de eiwittransitie en het voorkomen van voedselverspilling worden uitgebreid genoemd in de voedselvisie, maar deze onderwerpen worden integraal betrokken bij de inzet op circulair, omdat dat steeds meer de standaard wordt op alle beleidsterreinen. Vanwege de integrale aanpak is het niet nodig om in elk beleidsterrein alle details opnieuw te benoemen.

Ines **Kostiç** (PvdD) is blij met deze integrale benadering, maar wordt hierbij ook dierenwelzijn als kader meegenomen? 75.000 ha wordt ingezet voor voedsel voor dieren, in dit licht dienen de benodigde ha voor extra ruimte te worden beoordeeld. Willen GS bij de challenges voor voedselverspilling ook aandacht geven aan plantaardige initiatieven?

Gedeputeerde **Pels** zal dierenwelzijn niet apart benoemen in deze agenda, omdat dit onderdeel vormt van de Voedselvisie. Het inkoopbeleid en het effect op dierenwelzijn worden besproken wanneer dat voorligt. Er is veel oppervlakte agrarisch in gebruik op dit moment, en daarnaast is veel ruimte nodig niet alleen voor circulair maar ook voor NNN. Alle samenhangende belangen bij ruimte worden hierbij afgewogen, zoals de gevolgen van de eiwittransitie op de ruimte en het verminderen van het gebruik van dierlijke eiwitten. De gedeputeerde noemt een aantal milieuorganisaties die betrokken zijn geweest, deze staan allemaal vermeld in de documenten. Plastic is een grote oorzaak voor vervuiling op het gebied van CO2, maar heeft ook veel impact op de leefomgeving en veroorzaakt zwerfafval in zee. Veel dumpplastic wordt nu nog naar andere gebieden in de wereld getransporteerd maar dat leidt vaak tot nog meer milieuvervuiling. Daarom moet innovatie op het gebied van verwerking van plastic gestimuleerd worden.

Mw. **De Groot** (SP) meent dat aan het begin van de doelenboom vermeld moet worden dat mensen hun spullen tot het einde toe gebruiken en eerst laten repareren alvorens ze voortijdig te vervangen.

Gedeputeerde **Pels** meldt dat het niet kopen van producten of eerst repareren (refuse) duurzamer is dan vervanging door nieuwe producten, dit aspect kan wel worden meegenomen bij de eigen inkoop, maar de provincie kan geen directe invloed uitoefenen op gedrag van inwoners, daar zijn gemeenten de aangewezen overheid voor en zij zijn hiermee wellicht al aan de slag. Zij zal deze vraag meenemen in het gesprek met gemeenten. Europa bepaalt de ruimte voor de verstrekking van BBT-maatregelen, maar de provincie zoekt de ruimte bij het interpreteren van deze regels. De provincie dient daarom zelf te investeren in innovatie want wanneer deze betaalbaar wordt, kan dat een BBT worden en kan die regel dwingend worden opgelegd. Inspirerende voorbeelden van ondernemers zullen in de communicatiestrategie bekend gemaakt worden. De gevolgen en impact van de coronacrisis zijn nog niet helemaal bekend, maar veel ondernemers geven aan dat zij vanwege klimaatverandering graag door willen gaan met de ontwikkeling van producten, ook nadat het coronavirus is verdwenen. De provincie moet adaptief blijven inspelen op veranderingen zodat ondernemers geholpen kunnen worden om steeds duurzamer te gaan ondernemen.

515 Gedeputeerde **Zaal** benadrukt dat in veel dossiers al wordt samengewerkt. De arbeidsmarkt en onderwijs maken onderdeel uit van de integrale aanpak van de economie-agenda. De visie Arbeidsmarkt en Onderwijs wordt geactualiseerd en daarbij richt men zich tevens op de energie- en landbouwtransitie, waar circulaire economie ook bij hoort. De suggestie van GL wordt meegenomen bij de actualisatie van de agenda Onderwijs en Arbeidsmarkt.

520 Dhr. **Koyuncu** (DENK) vraagt waarom er in de agenda zo weinig aandacht wordt gegeven aan de coronacrisis en de gevolgen hiervan.

525 Gedeputeerde **Pels** zal de gevolgen van corona in het voorwoord en de inleiding van de actieagenda nader beschouwen en toelichten en meenemen bij het ondernemersklimaat.

530 5.b. Sport: Brief GS aan PS inzake voortgang beleidsnotitie Sport
Dhr. **Hoogervorst** (SP) is positief over de uitgangspunten in de notitie, maar heeft nog een aantal vragen. Het is goed dat sportverenigingen beleid formuleren met het oog op inclusiviteit, want iedereen moet overal kunnen sporten wanneer men dat wil. Maar mocht de provincie sportverenigingen gaan subsidiëren, aan welke voorwaarden moet deze vereniging dan voldoen? Moeten zij een protocol opstellen? Is het mogelijk om subsidie voor het verduurzamen van sportverenigingen te koppelen aan het toepassen van een code inclusiviteit? Hoe kan het beperkte budget voor 2022 verruimd worden? Gaat de provincie actief de boer op met deze subsidieregeling en is het mogelijk deze subsidie te combineren met gemeentelijke subsidies? Gezien het beperkte budget wordt geadviseerd het aantal kennisbijeenkomsten te minimaliseren.

540 Mw. **Kuiper** (CDA) vindt het prima dat aansluiting wordt gezocht bij andere lopende initiatieven om een groot bereik te realiseren. In deze PS-periode worden 3 challenges gehouden die elk € 150.000 kosten. Voor de Challenge positieve sportcultuur wordt aangesloten bij het stimuleringsbudget van NOC*NSF waarvoor € 50.000 wordt vrijgemaakt. Hoe worden de resterende € 100.000 voor 2021 ingezet en is dat zinvol? Verduurzaming sportaccommodaties: met name kleinere sportverenigingen moeten gebruik kunnen maken van deze subsidie, maar een budget van € 150.000 en maximaal € 10.000 per aanvraag leidt tot slechts 15 verenigingen die hier gebruik van kunnen maken. Is het mogelijk de regeling te beperken tot kleinere verenigingen of deze voorrang te geven bij de verdeling van de gelden?

Dhr. **Zaal** (GL) is tevreden met de notitie en heeft geen opmerkingen.

550 Ines **Kostiç** (PvdD) is blij met de aandacht voor brede inclusiviteit bij de sportclubs. De gedeputeerde meldt dat er bij de sportclubs zeker aandacht is voor plantaardige maaltijden in sportkantines maar daar moeten zij zelf voor kiezen. Echter, met meer plantaardige voeding kan grote duurzaamheidswinst bereikt worden. Willen GS in de communicatie benadrukken dat het belangrijk is om te kiezen voor een plantaardig voedselaanbod?

555 Kunstgrasvoetbalvelden dragen bij aan het (micro) plasticprobleem. Willen GS aandacht vragen voor het verminderen van het aantal kunstgrasvelden?

560 Dhr. **Wagelaar** (PvdA) is blij met het aanbod in de notitie. Het belangrijkste aandachtspunt is dat alle verenigingen worden geïnformeerd over de mogelijkheden, zodat voorkomen wordt dat alleen grote verenigingen een beroep kunnen doen op de regeling. Zijn hier al plannen voor gemaakt? Kennisdeling is van belang, want sportverenigingen werken vaak met

vrijwilligers en die kunnen niet allemaal het wiel opnieuw uitvinden. Daarom wordt de kennisbijeenkomst verduurzaming van harte ondersteund.

565 Dhr. **Hartog** (VVD) constateert dat de subsidie voor verduurzaming slechts maximaal € 10.000 euro per aanvraag bedraagt maar daarmee kan heel weinig verduurzaming gerealiseerd worden, dus wat betekent dit voor hele grote verenigingen, zoals het Sportpaleis Alkmaar? Kan de gedeputeerde een toelichting geven op de verwijzing naar M42 in deze?

570 Mw. **Bezaan** (PVV) heeft reeds in juni 2020 aangegeven dat sport geen kerntaak van de provincie is, maar van gemeenten en het Rijk. Bij de inzet van belastinggeld van de burgers moet de provincie zich vooral op de kerntaken richten en daar horen sport en duurzame accommodaties niet bij.

575 Gedeputeerde **Pels** dankt voor de enthousiaste reacties. Er wordt bij een Challenge samengewerkt met NOC*NSF zodat de inzet van de middelen van de provincie efficiënter wordt. Hiervoor is € 50.000 gereserveerd en resteert er € 100.000 voor de verenigingen, bijvoorbeeld voor het aantrekken van een coach bij het vormgeven van het inclusiviteitsbeleid. Verenigingen worden gestimuleerd om zowel duurzaamheid als inclusiviteit te stimuleren.

580 Naast het specifieke budget voor sport wordt via het Herstelfonds ingezet op verduurzaming van de gebouwde omgeving en maatschappelijk vastgoed en daar horen sportaccommodaties ook bij. De regionale sportcentra zijn te groot voor dit beperkte budget, dat is juist beschikbaar voor de kleinere amateurverenigingen. Deze vraag wordt wel betrokken bij het Herstelfonds. Via Sportservice vindt de communicatie met de verenigingen over het budget

585 plaats. Het budget voor de kennissessies bedraagt slechts € 20.000 maar dat is absoluut noodzakelijk voor deze sessies om de verbinding tussen projecten van verenigingen te stimuleren. Alle verenigingen kunnen een aanvraag indienen, maar het budget is met name bedoeld om op termijn maximaal CO2 te besparen, hoewel het een spannende tijd is voor de sportverenigingen. Het Rijk heeft zeker oog voor de belangen van de sport, zeker op

590 (amateur) verenigingsniveau, maar de komende jaren moeten de verenigingen door de provincie gefaciliteerd blijven worden. Het proces van verduurzaming zal de komende jaren voortgezet worden. Het aanbieden van plantaardige maaltijden en snacks in de kantine zal wederom bij de eerstvolgende kennissessie via Sportservice onder de aandacht gebracht worden. De focus op natuurinclusiviteit kan bij een volgende ronde aan de orde komen,

595 aangezien het huidige budget daarvoor onvoldoende is.

Dhr. **Hoogervorst** (SP) vraagt of ook andere taken aan Sportservice worden toegekend en of hiervoor budget beschikbaar wordt gesteld.

600 Gedeputeerde **Pels** meldt dat Sportservice een (betaalde) opdracht ontvangt voor kennisdeling.

Ines **Kostiç** (PvdD) verzoekt de gedeputeerde de universele CO2-equivalent toe te passen – waarbij tevens het voedsel een rol speelt vanwege de methaanuitstoot – en niet enkel CO2 als broeikasgas. Willen GS tevens benadrukken dat kunstgras geen CO2 opneemt en echt gras wel?

605

Gedeputeerde **Pels** vindt het belangrijk om de beperkte middelen nu in te zetten voor methoden die de grootste impact op de vermindering van CO2 hebben en dat kan eerder

worden bereikt met het plaatsen van zonnepanelen dan door het vervangen van kroketten
610 door plantaardige snacks.

6. Rondvraag portefeuille mw. Pels en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke
aangelegenheden en Europa

615 Dhr. **Hoogervorst** (SP) verwijst naar het register Erfgoed waarin gemeenten hun erfgoed
registreren. Deze registratie zou redelijk op orde zijn, maar in de gemeente Enkhuizen blijkt
dat helemaal niet het geval te zijn. Hoe kijken GS hiernaar?

Gedeputeerde **Pels** zal schriftelijk op deze vraag reageren, maar Enkhuizen heeft een grote
620 opgave in verhouding tot de omvang van de gemeente. Daarom is de loods herbestemming
erbij betrokken.

Mw. **Van Meerten** (VVD) vraagt naar de stand van zaken verrekening cultureel noodfonds en
eventuele vervolgstappen NOW. Zijn hier al vorderingen te melden? De gemeenteraad van
625 Amsterdam heeft geconstateerd dat er geen Amsterdamse instellingen op de lijst staan en dat
heeft tot enige onrust geleid. Is hierover gesproken met Amsterdam?

Gedeputeerde **Pels** volgt het proces rondom NOW nauwlettend en ook via IPO wordt hier
iedere keer aandacht voor gevraagd, maar tot op heden ontvangt men van het ministerie
630 telkens dezelfde reactie, namelijk dat maatwerk niet mogelijk is en dat de mogelijkheden
nader worden onderzocht. Het aangekondigde nieuwe noodpakket leidt hopelijk tot extra
ondersteuning van de culturele sector. GS zullen hier blijvend aandacht voor vragen. Zij is
verbaasd over de ontstane onrust, want het is uitgebreid besproken met alle wethouders in
Noord-Holland, waaronder die van Amsterdam. Het noodfonds van Amsterdam is bestemd
635 voor alle instellingen die gemeentelijke subsidie ontvangen, daarom zijn deze uitgesloten van
het provinciale herstellfonds. In het gesprek met het college van Amsterdam volgende week
zal deze kwestie opnieuw aan de orde gesteld worden.

Gedeputeerde **Pels** meldt over de brief Stelling van Amsterdam, brief bij de C-stukken dat GS
640 voornemens zijn het managementplan te verlengen in afwachting van de toekenning van de
status door ICOMOS. Zij stelt voor een technische briefing te organiseren.

De **voorzitter** constateert dat de commissie instemt met het voorstel om over dit onderwerp
een technische briefing te organiseren.

645

7. A-agenda Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk
Toezicht en Europa (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Zaal)

7.a. Economie: Brief GS aan PS inzake De Kop Werkt! Halfjaarrapportage en
Jaarprogramma 2020 – 2^e tranche

650 Dhr. **Heijnen** (CDA) is blij met de stap voorwaarts, maar heeft een vraag over het onderdeel
bereikbaarheid, de nummers 530 tot en met 536. Dit thema loopt door na 2020 maar blijft de
provincie hierbij betrokken? Gemeenten hebben wel de intentie om de samenwerking voort te
zetten om resultaten te bereiken bij bereikbaarheid, havenontwikkeling en wonen. Hoe wordt
de provincie bij de afweging betrokken en hoe kan financieel worden bijgedragen aan de
655 samenwerking?

Ines **Kostiç** (PvdD) is blij met de aangekondigde update van het ambitiedocument en de toetsingskaders. Wanneer wordt dit aan PS voorgelegd?

- 660 Mw. **Van Meerten** (VVD) ondersteunt de regionale stimulering door de vier Kopgemeenten en de provincie en de samenwerking om een toekomstbestendige regio te realiseren en kansen te benutten om de economische kracht en welvaart van de regio te versterken, juist in deze coronacrisis is dat van groot belang. Klopt het dat het Rijk partner is geworden bij de regiodeal Maritiem Cluster en wordt deze samenwerking in de toekomst uitgebreid naar
665 andere (vervolg)projecten? De VVD is akkoord met de verschuiving van de budgetten naar de nieuwe projecten, maar er wordt niet precies aangegeven wanneer een doel of tussendoelen zijn gerealiseerd en hoe dit wordt gemeten. Hoe kunnen PS dit controleren, wanneer worden projecten als geslaagd beschouwd en hoe wordt dat gemeten?
- 670 Dhr. **Hoogervorst** (SP) blijft zorgen houden over de bereikbaarheid van Den Helder. Welke meerwaarde ziet de gedeputeerde in dat kader in het doortrekken van projecten na 2021? Zijn alle investeringen inmiddels uitgevoerd in De Kop Werkt en heeft dit gevolgen voor de bereikbaarheid van Den Helder? Welke meerwaarde hebben de gelden van het Rijk voor de samenwerkingsovereenkomst in het kader van de regiodeal? Hoe en aan de hand waarvan
675 kunnen PS controleren of de doelen bereikt zijn? Hoe groot is de kans dat de samenwerkingsovereenkomst na 2021 wordt voortgezet en hoe worden PS betrokken bij de invulling?

- Mw. **Bezaan** (PVV) heeft een aantal vragen. Er is bij Havenontwikkeling een bedrag nodig van
680 € 200.000 voor de uitwerking van de programmalijn Human Capital, maar het is de bedoeling dat initiatieven ook zonder permanente overheidssteun levensvatbaar zijn en bijdragen aan een goede connectie tussen kennisinstellingen en het bedrijfsleven. Waar ligt precies de grens voor het intrekken van overheidssteun? Er is een bedrag van € 2,4 miljoen nodig voor het ontwikkelingskader Het Nieuwe Werk en de vestigingsmogelijkheden. Bestaat er nut en
685 noodzaak voor deze investering tegen de achtergrond van de coronacrisis? Wegen de kosten op tegen de baten?

- Dhr. **Dulfer** (GL) constateert dat het programma is verlengd tot 31 december 2021 omdat 40% van het budget nog niet uitgegeven is, maar is een jaar wel voldoende gezien de gestelde
690 doelen? Voor de kosten van brugbediening op afstand wordt een bedrag van € 300.000 gereserveerd maar dat project kan jarenlang duren. Is dat wel een reëel bedrag? Er wordt € 2 miljoen euro besteed aan het Nieuwe Werk waarvan een halfjaar later nut en noodzaak is vastgesteld, maar een dergelijk project is heel risicovol. GL verwacht daarom dat een groot deel van het programma eind dit jaar niet zal zijn uitgevoerd waardoor een groot deel van het
695 budget niet is besteed. Er is geen aanleiding voor verlenging en het programma kan eind dit jaar beter worden afgesloten.

- Dhr. **Carton** (PvdA) vindt nog steeds niet helder aangegeven wat er is bereikt en tevens ontbreekt een duidelijk overzicht van de gerealiseerde doelen waardoor geen goede controle
700 kan worden uitgevoerd. Welke stappen worden hierin gezet?

Ines **Kostiç** (PvdD) vraagt of de PvdA ook van mening is dat er meer rekening moet worden gehouden met natuur- en klimaatdoelstellingen.

705 Dhr. **Carton** (PvdA) vindt het belangrijk om eerst inzicht te krijgen in de resultaten van de lopende projecten en daarna kunnen eventueel andere thema's toegevoegd worden.

Dhr. **Klein** (CU) dankt voor het heldere verslag over de voortgang van de bestuursopdracht. De havenontwikkeling en Match 2020 zien er goed uit. Maar is een regionaal programma het
710 juiste instrument voor het realiseren van lokale projecten? Destinatiemarketing: tot nu toe is het geld goed besteed, maar wat zijn de concrete resultaten van de bestuursopdracht? Het aantal digitale bezoekers is weliswaar toegenomen, maar de CU verwacht meer dan digitale bezoekers aan de Kop van Noord-Holland.

715 Gedeputeerde **Zaal** meldt dat op basis van het regionaal ambitiedocument samen met gemeenten en andere partners zoals de Koninklijke Marine, een aantal projecten is geselecteerd waarvan een aantal meteen uitgevoerd kon worden en voor andere projecten was meer tijd nodig. Projecten die leiden tot een verschuiving van de middelen voor meer dan € 500.000 worden ter bespreking voorgelegd aan PS en de gemeenten. Het komende jaar
720 vindt een effectrapportage en een evaluatie van de samenwerkingsovereenkomst plaats op basis waarvan de vervolgroute van de samenwerking in de Kop wordt uitgestippeld. Men vertrouwt erop dat een groot deel van de projecten dit jaar kan worden afgerond, niettemin zijn GS voorstander van een andere aanpak dan een samenwerkingsovereenkomst zoals door het maken van afspraken over specifieke projecten. Daarom is een verlenging per 31
725 december 2021 van de samenwerkingsovereenkomst uit 2017 niet aan de orde, mede omdat de uitdagingen op dit moment anders zijn dan in 2017. Niettemin zal de samenwerking met gemeenten in de Kop opnieuw worden vormgegeven want deze blijft van groot belang. **Zodra op basis van een integrale benadering er nieuwe overeenkomsten worden afgesloten, komen GS terug bij PS, maar eerst moeten de lopende projecten worden afgerond en moet de effectrapportage worden afgewacht.**
730

Tweede termijn

735 Mw. **Van Meerten** (VVD) meent dat voordat men aan een nieuw project begint zoals bij het maritiem cluster, eerst bekend moet zijn wat men wil bereiken en wat de nulsituatie is.

Dhr. **Hoogervorst** (SP) vraagt zich af hoe het mogelijk is dat de gedeputeerde nu al aangeeft dat de samenwerkingsovereenkomst niet verlengd zal worden terwijl er geen inzicht bestaat in de effecten van de projecten.

740

Dhr. **Heijnen** (CDA) sluit zich aan bij de SP. Ziet de gedeputeerde dat de rol van de provincie als middenbestuur van grote toegevoegde waarde kan zijn?

745 Gedeputeerde **Zaal** meldt dat de nulmeting in 2019 naar PS is gestuurd. Dit jaar vindt de eindevaluatie van de projecten plaats om aan te tonen in hoeverre de projecten hebben bijgedragen aan het regionale ambitiedocument. De meerwaarde van de provincie is duidelijk, maar wel moet worden afgewogen wat de beste en meest efficiënte samenwerkingsvorm is. Het verlengen van de overeenkomst uit 2017 lijkt met het oog op de inmiddels gewijzigde omstandigheden niet logisch.

750

Ines **Kostiç** (PvdD) vraagt op welke wijze meer aandacht wordt gegeven aan klimaat, natuur en milieu.

Gedeputeerde **Zaal** meldt dat de resterende projecten nog moeten worden afgerond maar PS
755 kunnen ook nu nog input geven. Zij bedankt de commissieleden voor de gedane suggesties
en zegt toe deze mee te nemen naar het vervolgtraject.

7.b. Sponsoring: Brief GS aan PS inzake voortgangsbrief dierenwelzijn gesponsorde
evenementen 2020

760 Mw. **Westerduin** spreekt in namens Jumping Amsterdam en KNHS. "Jumping Amsterdam heeft
het welzijn van de paarden altijd de hoogste prioriteit gegeven. De maatschappelijke focus die
er is op dierenwelzijn, ondersteunen wij in alle facetten. In dat licht willen wij graag toelichten
op welke manieren wij als evenement het welzijn van het paard borgen. De op Jumping
Amsterdam aanwezige faciliteiten zijn van de hoogste kwaliteit. De stallen worden gebouwd
765 door een professionele stallenbouwer en voldoen aan de gestelde afmetingen. Voor een paard
met een stokmaat groter dan 1.80 meter wordt een dubbele stal ter beschikking gesteld. Bij
het indelen van de stalling wordt rekening gehouden met de verdeling van de hengsten,
ruinen en merries waarmee rust en veiligheid in het stallencomplex wordt geborgd. De stallen
worden streng bewaakt en alleen diegenen met de juiste accreditatie, worden toegelaten. Na
770 afloop van het sportprogramma worden de stallen gesloten zodat de paarden kunnen rusten.
Er is een fresh air schedule voor de paarden: een schema waarin is opgenomen wanneer de
grooms dagelijks met de paarden veilig buiten in de frisse lucht aan de hand kunnen stappen.
De losrijpiste in de stallen biedt ruiter en paard een rustige omgeving om in te trainen. Ook
voor deze piste is een schema opgesteld ten behoeve van de rust en veiligheid. Het stro en
775 zaagsel zijn van zeer hoge kwaliteit evenals het hooi. Door zowel stro als zaagsel aan te
bieden kan elk paard van de best passende bodembedekking worden voorzien. Stro, zaagsel
en hooi worden op een veilige en droge plek opgeslagen. Zowel de trainingspistes als de
wedstrijdpiste zijn voorzien van de beste bodem die gedurende het gehele evenement wordt
onderhouden. Afhankelijk van de discipline wordt de toplaag aangepast. Op deze manier
780 worden de paarden in de gelegenheid gesteld een topprestatie te leveren met een minimaal
risico op blessures. Jumping Amsterdam beschikt over twee wasplaatsen waar de paarden
gekoeld en verzorgd kunnen worden. De hindernissen en het hekwerk om de trainingspistes
voldoen aan de veiligheidseisen. Er staat ten allen tijde een paardenambulance gereed. Het
pisteteam onder leiding van de pistemanager oefent regelmatig in samenwerking met de
785 dierenartsen de inzet van deze bijzonder uitgeruste paardentrailer zodat zij in geval van een
calamiteit, snel en vakkundig kunnen handelen. Het geluid in de wedstrijd piste is zo ingesteld
dat het volume in de piste een stuk lager ligt dan dat het op de tribunes te horen is zodat de
paarden geen geluidshinder ondervinden. Een groot aantal professionals is aanwezig op het
evenement om het welzijn van de paarden te borgen. De aankomst van de vrachtwagens
790 wordt door de afdeling Traffic in samenwerking met de stalmedewerkers vlot geregeld. De
vrachtwagens worden op afroep (op volgorde van aankomst) gelost waarbij een team paraat
staat om te ondersteunen bij het lossen. De wachttijd voor de paarden wordt hiermee tot een
minimum beperkt. De professionele groom verzorgt het paard en helpt de ruiter waar nodig.
Doordat de groom het paard door en door kent weet deze precies waar het paard behoefte
795 aan heeft. Elk paard dat in de RAI aanwezig is, wordt verzorgd door de eigen groom. Twee
dierenartsen zijn 24 uur per dag bereikbaar en beschikbaar. Voordat de paarden aan de start
mogen verschijnen, ondergaan zij een veterinaire keuring waarin wordt bekeken of zij 'fit to
compete' zijn. Er worden dopingcontroles bij de paarden uitgevoerd door een dopingarts die
de beschikking heeft over zogenaamde dopingstallen. Tevens zijn er een aantal
800 quarantainestallen aanwezig. Het medische (veterinair) team is verder aangevuld met een

specialist medische beeldvorming die op locatie röntgenologisch en echografisch onderzoek kan uitvoeren. Er is een zeer ervaren hoefsmid aanwezig die op verzoek zorgdraagt voor de hoeven en het beslag van alle aanwezige paarden. Het team van stewards ziet erop toe dat alles volgens de regels verloopt en dat de wedstrijdcondities voor alle deelnemers hetzelfde zijn. Ook controleren de stewards of de gebruikte hulpmiddelen zijn toegestaan en of een paard bijvoorbeeld geen wondjes heeft. De belangrijkste taak van de stewards is om erop toe te zien dat het welzijn van de paarden zo optimaal mogelijk is. De stewards zijn opgeleid en worden jaarlijks bijgeschoold door de FEI en zijn 24 uur per dag aanwezig in de RAI. Eén van de stewards is onafhankelijk en internationaal aangewezen door de wereldbond Fédération Equestre International (FEI) om op de kwaliteit van het team toe te zien. Twee professionele nachtwachten (die in het dagelijks leven werkzaam zijn op de dierenkliniek van Universiteit Utrecht) houden de paarden 's nachts in de gaten en kunnen indien nodig, direct de groom van het paard en de dierenarts waarschuwen. De NVWA en Horse Service International zijn aanwezig op het evenement en zijn verantwoordelijk voor de correcte documenten voor de paarden zodat zij veilig verder kunnen reizen na hun vertrek uit Amsterdam. De programmacommissie van Jumping Amsterdam zorgt voor een programmering waarin voldoende ruimte is voor rust voor de paarden tussen de wedstrijden door en waar een goede opbouw in zit. Met bovenstaande maatregelen, faciliteiten en het team van professionals dragen wij zorg voor de paarden die tijdens Jumping Amsterdam in de RAI zijn. De liefde voor het paard is de gemene deler die iedereen samenbrengt en die ervoor zorgt dat we continu toetsen hoe wij onze bijdrage kunnen leveren aan het welzijn van de paarden die aanwezig zijn op Jumping Amsterdam. De commissieleden worden van harte uitgenodigd voor de volgende Jumping Amsterdam om met eigen ogen waar te nemen hoe goed er voor de paarden gezorgd wordt, want er is niets te verbergen." Desnoods neemt u een paardendierenarts naar keuze mee.

Mw. **Pesie** spreekt in namens de stichting Dier&Recht. "Stichting Dier&Recht raadt de sponsoring van evenementen met paarden af. Er zijn grote implicaties voor het paardenwelzijn die eerst moeten worden opgelost. Er is met name een groot risico voor dierenwelzijnsproblemen bij evenementen met een competitieve aard. Juist het competitieve aspect zorgt ervoor dat er onredelijke eisen aan de paarden gesteld worden. Om de hoge eisen te stellen worden de paarden getraind met hulpmiddelen die de fysieke en mentale gezondheid van de dieren ernstig schaadt. Het dierenwelzijn wordt met name benadeeld door de gebruikte dwangmiddelen, de manieren van trainen en de risico's die het rijden voor de paarden geeft. Onder dwangmiddelen verstaan we: Bitten (een mondstuk) in de paardenmond. Soms met een hefboomwerking om de ruitershand kracht bij te zetten en een kinketting om druk op de gevoelige onderkaak te geven. Sporen aan de hiel van de ruiters, die door te schoppen onderhuidse weefselschade geven, schaafwonden en blauwe plekken. Zweepgebruik. Er is wetenschappelijk onderzoek dat aantoont dat een paard pijn ervaart als het met een zweep geslagen wordt. Extra teugels om het hoofd van het paard vast te zetten. Dit gebeurt vooral bij ruiters thuis tijdens trainingen. Deze trainingen worden toegepast om paarden sneller op een hoger niveau wedstrijden te kunnen laten lopen. Te strak aansnoeren van de neusriem zodat het paard de mond niet kan openen. Het paard wil de mond openen om pijn van het bit te ontwijken en bijvoorbeeld om te kunnen gapen. Bij wedstrijden geldt de regel vanuit de paardensector dat er 2 vingers ruimte tussen de riem en de huid op het neusbol moeten kunnen. In realiteit wordt dit onvoldoende gecontroleerd. Bij jumping Amsterdam 2020 is het bij veel paarden helemaal niet gecontroleerd en zaten de riemen veel te strak. Andere risico's: De houding van het paard. Het rijden van een houding waarbij het

paard met de kin richting de borst loopt. De zogenaamde 'rollkur' houding, 'diep, laag, rond'
850 of 'hyperflexen' genoemd. Dit is een methode die zeer nadelig is voor het welzijn van paarden
en wordt nog steeds veelvuldig geobserveerd tijdens wedstrijden. Het steeds hoger, sneller,
sensationeler sporten met paarden geeft ernstige risico's op blessures en voor het welzijn.
Zowel tijdens de wedstrijden als in de voorbereidingen daarop vallen veel paarden af. Paarden
855 die ongeschikt blijken voor de enorme prestatie die van ze gevraagd wordt, verdwijnen in de
handel of worden afgemaakt. Stichting Dier&Recht publiceerde n.a.v. Jumping Amsterdam in
2020 een uitgebreid wetenschappelijk rapport over de impact van het bit in de paardenmond.
In september 2020 publiceerden we een tweede wetenschappelijk rapport over de impact van
andere dwangmiddelen in de paardensport. Dit rapport heeft betrekking op het rijden met de
paardenrassen tuigpaarden en hackneys, zoals tijdens landbouwdagen en draverijen gebeurt.
860 Er zijn alternatieve mogelijkheden om met paarden om te gaan en te rijden, die veel minder
schadelijk zijn. Zo kan men paarden zeer goed trainen met beloningen en zonder bit of
dwangmiddelen. In de huidige context waarbij de sector zichzelf beoordeelt, is er geen
onafhankelijke garantie voor een goed paardenwelzijn. Gelieve dus af te zien van sponsoring.
De aard van de evenementen komt niet overeen met de huidige inzichten en kennis over
865 dierenwelzijn. Zij accepteert van harte de uitnodiging om bij Jumping Amsterdam achter de
schermen te kijken en zal dan een dierenarts meenemen. Een fotograaf heeft eerder de
aangebrachte schade bij paarden gefotografeerd en de foto's zijn beschikbaar gesteld bij de
spreektekst van deze bijdrage.

870 **Mw. Kuiper** (CDA) aanvaardt graag de uitnodiging om Jumping Amsterdam bij te wonen.

Dhr. **Zaal** (GL) vindt de rapportage van Jumping Amsterdam over de maatregelen voor
dierenwelzijn duidelijk, maar welke invloed heeft de provincie hierop uitgeoefend? Is er
overleg gevoerd met de organisatie of zijn er aanvullende bepalingen in de
875 sponsorovereenkomst opgenomen? Wat is het effect van de provinciale bemoeienis geweest?

Ines **Kostiç** (PvdD) vraagt of GL ook meent dat er breed moet worden gekeken, dus ook naar
informatie van onafhankelijke organisaties zoals Stichting Dier&Recht?

880 Dhr. **Zaal** (GL) is het hiermee eens. Daarom is hij blij met de uitnodiging om persoonlijk
polshoogte te nemen, maar is terughoudend met een oordeel over de standpunten van beide
insprekers vanwege de verschillende belangen. Daarom is hij benieuwd naar de acties van de
provincie.

885 Ines **Kostiç** (PvdD) benadrukt geen uitnodiging te hebben ontvangen van Jumping Amsterdam,
maar aanvaardt de uitnodiging van vandaag van harte, mits er een dierenarts bij aanwezig
mag zijn. We hebben met elkaar afgesproken dat we ons evenementenbeleid serieus zullen
toetsen aan dierenwelzijn. Nu ligt er een evaluatie van dierenwelzijn tijdens Jumping
Amsterdam, waarbij alleen informatie bij de organisatie zelf is opgevraagd. Dat is een typisch
890 geval van de slager die zijn eigen vlees keurt en daar hebben we vorige keer ook voor
gewaarschuwd. Jumping Amsterdam moet gehoord worden, maar GS snappen toch wel dat de
organisatie niet in zijn eigen vlees gaat snijden? We vragen de gedeputeerde om dierenwelzijn
tijdens Jumping Amsterdam met experts van Dier&Recht te bespreken. Vorig jaar waren
Caring Vets hier ook duidelijk over: het belang van het dier wordt bij zulke events toch
895 ondergeschikt gemaakt aan de esthetische en economische regels van intensieve sport. We
kennen deze gedeputeerde als iemand die dierenwelzijn belangrijk vindt en haar werk

nauwkeurig wil doen. Dus we nemen aan dat het eenzijdig aanhoren en overnemen van het verhaal van Jumping Amsterdam een overblijfsel is van oude provinciale gewoontes en dat GS nog even moeten wennen aan het feit dat ze nu bij sponsoring rekening moeten houden met dierenwelzijn. In het kader van de sponsoring door de provincie en dierenwelzijn is ook de Landbouwschouw Opmeer problematisch. Vorig jaar hebben dierenartsen van Caring Vets hier een brief over gestuurd. We vragen GS dus snel met Caring Vets om tafel te gaan, zodat we in de toekomst absurde zaken als papegaaien in mini-kooien, een show met slangen en krokodillen en het trots showen van dikbilkoeien die bijna bezwijken onder de eigen spiermassa, kunnen vermijden.

Dhr. **Wagelaar** (PvdA) waardeert de rapportage van Jumping Amsterdam gezien de uitgebreide en specialistische kennis en accepteert graag de uitnodiging om volgend jaar achter de schermen te kijken. Maar hoe weet men zeker dat een dergelijke rapportage van de organisator onafhankelijk en feitelijk juist is?

Gedeputeerde **Zaal** meldt dat ook Jumping Amsterdam wordt getoetst aan de sponsorvoorwaarden en aangezien daaraan wordt voldaan, is gevolg gegeven aan het verzoek voor sponsoring. Sinds 2020 is in de voorwaarden opgenomen dat er naast duurzaamheid extra aandacht wordt geschonken aan dierenwelzijn. Een van de gevolgen van deze eis is de aangeleverde rapportage aan de provincie, waarin ook aandacht is besteed aan voorlichting van bezoekers over dierenwelzijn tijdens het evenement. Daarna is besproken hoe het dierenwelzijn geëvalueerd wordt, daarvoor wordt verwezen naar de inspraakreactie van mw. Westerduin die daar meer kennis over heeft dan de provincie. De provincie toetst niet door middel van een eigen dierenarts op dierenwelzijn, dat is vergelijkbaar met dat de provincie ook niet de veiligheid van bezoekers toetst. Achteraf wordt via de rapportage het dierenwelzijn gecontroleerd en gezien de aangeleverde rapportage waarbij onafhankelijke dierenartsen zijn betrokken, hebben GS hier voldoende vertrouwen in.

Ines **Kostiç** (PvdD) vraagt of de gedeputeerde Dierenwelzijn bereid is om in overleg te gaan met Caring Vets en Dier&Recht om dit proces te verbeteren.

Gedeputeerde **Zaal** is bereid om met andere organisaties in gesprek te gaan, maar gezien de voorwaarden voor sponsoring is een rapportage voldoende om het dierenwelzijn te waarborgen en daar heeft zij alle vertrouwen in. Daarnaast wordt de uitnodiging geaccepteerd om samen met Dier&Recht achter de schermen van Jumping Amsterdam de situatie te controleren.

8. B-agenda Economie, Arbeidsmarkt en Onderwijs, Bestuur, Interbestuurlijk Toezicht en Europa (EFB onderwerpen portefeuille gedeputeerde Zaal)

8.a. Bestuur: Brief GS aan PS inzake conceptagenda bestuurlijke vernieuwing en participatie

Mw. **Kapitein** (D66) is het eens met het GS-standpunt over de agenda en de goede initiatieven ter verbetering van de burgerparticipatie. Dit thema vereist continu aandacht en het is goed dat er doorlopend geëvalueerd wordt. De CdK heeft in een interview gesproken over de 'Coalition of the Willing', een groep mensen die het provinciebestuur helpt bij het maken van beleid. Voor welke thema's zou dit gelden? D66 stelt voor het volgende toe te voegen: het betrekken van gebiedscoöperaties bij de voedselvisie (hiervoor wordt een motie voorbereid), voorbereidingen correctief referendum samen met de werkgroep burgerparticipatie en een

945 jaarlijkse verantwoordingsdag in mei vergelijkbaar met die voor de Tweede Kamer. De inwoners moeten de provincie, Rijk en gemeenten als een gezamenlijke overheid beschouwen, dat mag nooit uit het oog worden verloren.

Mw. **Kuiper** (CDA) ondersteunt de drie doelstellingen van bestuurlijke vernieuwing en participatie. Over intensivering samenwerking met partners de volgende vragen. Er wordt
950 gewerkt met regiomanagers als ambtelijk aanspreekpunt, maar wat betekent dit bestuurlijk? Sommige thema's kennen lange doorlooptijden en elke gedeputeerde overlegt per regio met lokale bestuurders en andere partners. Hoe wordt regionaal en gebiedsgericht werken langs die lijn geborgd met het oog op de vierjaarlijkse verkiezingen? Er wordt een
955 participatieplatform ontwikkeld waarin alle participatietrajecten van de overheid worden gebundeld. Hoe wordt afstemming gezocht met het lokale bestuur zoals gemeenten? Er moet volstrekte duidelijkheid bestaan over de bevoegdheden van GS en PS en de toepassing daarvan. Daarom dient het coalitieakkoord aangemerkt te worden als een ambitiedocument van vier partijen en niet als beleidskader van PS op basis waarvan uitvoeringsbesluiten kunnen
960 worden genomen, dat geldt ook voor de begroting. Duidelijk moet worden vermeld of de besluiten van PS kaderstellend of uitvoerend zijn en zonder onderliggend kaderstellend besluit dient het besluit als A-stuk voor PS geagendeerd te worden.

Mw. **Vastenhouw** (FvD) meent dat het bestuur zo dicht mogelijk bij de burger moet staan, zodat de burger echt invloed kan uitoefenen. In de notitie wordt een aantal belangrijke
965 thema's genoemd: corona, woningtekort en energietransitie en er wordt geconstateerd dat het vertrouwen in de politiek afneemt. Een van de conclusies is dat de bestuurskracht afneemt maar dat kan worden gestimuleerd door meer samenwerking tussen gemeenten met schaalvergroting en meer slagkracht. Hoe meten GS de bestuurskracht? Door de bestuurlijke vernieuwing en schaalvergroting wordt er juist minder in plaats van meer participatie mogelijk
970 en neemt het vertrouwen af. Het respecteren van gemeenten is cruciaal voor participatie. Hoeveel vertrouwen heeft de overheid in de samenleving, als wordt gedicteerd welke boekjes vooraan in de winkel mogen liggen en burgers worden aangemoedigd om elkaar te verklikken? Het instrument raadgevend referendum is nog niet toegepast, de herijking dateert van ongeveer 3 jaar geleden. Inwoners willen invloed uitoefenen en niet alleen meepraten. In
975 het onderzoek 'Voice is not enough' wordt duidelijk wat het belang is van invloed op het vertrouwen in de politiek. Zijn GS bereid om dit instrument te toetsen op bruikbaarheid? Het is nog niet duidelijk of de drempels te hoog zijn, maar zijn GS bereid om het bindend referendum op te nemen in de plannen? Het digitaliseren van participatie moet snel starten en er moet budget beschikbaar komen voor inwoners met ideeën, zodat de drie doelstellingen
980 ook bottom-up werken. De afsluiting van het stuk geeft weinig vertrouwen, want volgens GS moeten participatie en bestuurlijke vernieuwing in samenhang worden gezien met bestuurskracht en Europa, maar deze twee zaken onteigenen burgers juist van invloed door besluitvorming in hogere bestuurslagen te laten plaatsvinden. Dat kan niet de bedoeling zijn.
985 De volgende accenten moeten worden aangebracht: durven begrenzen, wederzijds vertrouwen en meedoen in plaats van meepraten.

Dhr. **Zaal** (GL) vraagt een toelichting op het voorbeeld dat de overheid bepaalt welke boekjes vooraan in de boekhandel liggen.

990

Mw. **Vastenhouw** (FvD) meldt dat de minister van BiZa in een interview heeft vermeld dat het beter is om boekjes die over vrijheid gaan, niet vooraan in de winkel te leggen.

- 995 Dhr. **Zaal** (GL) kan zich vinden in de agenda, maar verzocht wordt om niet meer te spreken van een 'kloof tussen burger en overheid' maar over het overbruggen van afstand, want dat is het doel van deze agenda en het is zeker mogelijk om die afstand te verkleinen. Verhouding en bevoegdheden GS/PS: de beleidskaders moeten duidelijk zijn en een coalitieakkoord of begroting zijn onvoldoende als kader. Voorgesteld wordt om in het presidium of de commissie door te praten over dit onderwerp.
- 1000 Dhr. **Hoogervorst** (SP) constateert dat voor steeds meer mensen de afstand tot het bestuur inmiddels echt een kloof is geworden, want zij zijn het vertrouwen in de overheid volledig kwijt.
- 1005 Dhr. **Zaal** (GL) is het hier niet mee eens, hoewel dat wel geldt voor een aantal mensen. Het woord 'kloof' werkt juist mee aan het scheppen van een beeld van een onoverbrugbare afstand.
- 1010 Dhr. **Wagelaar** (PvdA) vindt participatie essentieel om inwoners betrokken te houden, daarom wordt de agenda onderschreven. Er is een duidelijk proces met duidelijke verwachtingen en doelen opgesteld, noodzakelijk voor goede participatie. Burgers moeten actief en tijdig betrokken worden met de juiste informatievoorziening maar dat ontbreekt vooralsnog in de agenda. Er moet duidelijkheid over instrumenten en processen bestaan – ook voor PS – want het niet nakomen van hoge verwachtingen is funest voor het vertrouwen in de overheid. Het
- 1015 informeren van inwoners of hen een stem geven bij plannen is alleen mogelijk wanneer behoeften en mogelijkheden duidelijk zijn. Worden de instrumenten verder geconcretiseerd in de Participatieverordening? De verschillen tussen participatie van medeoverheden en inwoners zijn niet duidelijk beschreven, overheden bieden hun input actief aan en inwoners moeten actief benaderd worden. Waarom is communicatie geen onderdeel van de agenda maar wordt dat als apart punt geagendeerd voor vandaag? Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen
- 1020 verschillende groepen inwoners met verschillende belangen. Verzocht wordt om aan te geven hoe de verschillende groepen actief worden betrokken. Vanaf het begin van processen moet de input van de burger actief worden opgehaald, dat is een grote verantwoordelijkheid voor de beleidsmedewerkers. Voorgesteld wordt om ambtenaren te laten meedenken bij
- 1025 bijvoorbeeld de Statenwerkgroep Participatie. Verzocht wordt om een foto op pagina 12 waarop een meisje haar middelvinger opsteekt, te vervangen.
- 1030 Mw. **Van Meerten** (VVD) is tevreden met de agenda Participatie, participatie is voor het eerst op grote schaal leidend bij de vorming van lokaal en provinciaal beleid. De samenleving is aan zet en dat leidt tot verandering van traditionele werkwijzen en rolpatronen. De visie is helder en met name wordt de overgang van een sectorale naar een regionale of gebiedsgerichte aanpak ondersteund want gemeenten en regio's staan dichterbij de inwoners. De regiomanager speelt een belangrijke rol, dus de organisatie moet ook aan de achterkant goed zijn ingericht om vragen en opdrachten die de manager uit de regio terugneemt naar de
- 1035 provincie, te kunnen ontvangen en uitvoeren. Is de organisatie hier klaar voor? Versterking van de rol PS/GS is work in progress. Het memo en de conceptagenda zijn vrij technisch van aard, maar het moet echt duidelijk zijn of een voordracht een A- of B stuk is en op welk beleidsplan het is gebaseerd. Dit thema kan nader besproken worden, zoals op een Statendag. Men is enthousiast over de ontwikkeling van een digitaal participatieplatform, dat
- 1040 is een goed middel om inwoners te betrekken bij debat en besluitvorming. De suggestie wordt

gedaan om naast de regiomanager per regio een gedeputeerde aan te wijzen als eerste aanspreekpunt.

1045 Dhr. **Hoogervorst** (SP) meent dat de ogen niet mogen worden gesloten voor inwoners die het vertrouwen kwijt zijn, dus de foto met het meisje met de middelvinger omhoog, is daar juist een symbool van. Het is wellicht beter om dit voorstel als besluitstuk voor PS te agenderen in plaats van enkel in de commissie te bespreken. Wie worden als 'belanghebbenden' aangeduid in de actieagenda en wie neemt het initiatief om hen te benaderen? Het
1050 verwachtingenmanagement moet duidelijk geformuleerd worden zodat mensen weten hoeveel invloed zij kunnen uitoefenen. Het provinciaal referendum moet onderdeel worden van de agenda.

1055 Ines **Kostiç** (PvdD) deelt de zorgen van het CDA en GL over de relatie GS/PS. Bij beleid moeten niet alleen de vaste partners maar ook vernieuwende organisaties worden betrokken, zoals bij thema's die aan dierenwelzijn en klimaat raken. Belanghebbende organisaties moeten standaard betrokken worden. GS worden verzocht het budget voor social media in te zetten voor het bereiken van burgers. De PvdD zal een extern social media bureau om advies vragen.

1060 Mw. **Bezaan** (PVV) kan zich grotendeels vinden in de inhoud, maar heeft nog wel een aantal vragen. Bestuurlijke vernieuwing en participatie mogen geen doel op zich worden, want organisaties en burgers kunnen een grote bijdrage leveren aan de kwaliteit van provinciaal beleid. De vraag moet wel gesteld worden wie aan tafel mag, kan en wil zitten, want het kan niet zo zijn dat samenwerkingsvormen een eenzijdige echokamer zijn waarin andere geluiden
1065 (in)direct worden gesmoord, want dat gevoel bestaat bij veel burgers bijvoorbeeld bij het proces van de RES. Daarom moeten in beleidsprocessen draagvlakonderzoeken plaatsvinden en de resultaten moeten serieus worden meegewogen. GS willen de komende jaren een netwerk opzetten met wetenschappers en deskundigen, maar op welke criteria wordt geselecteerd en is er ook altijd ruimte voor deskundigen met andere meningen zoals over
1070 klimaat gerelateerde zaken? Digitalisering biedt kansen voor een uitwisseling van informatie, maar er moet ruimte blijven voor mensen die minder digitaal vaardig zijn. Er wordt structurele aandacht gevraagd voor de verbinding van de MRA met het noorden van de provincie om af te stemmen hoe de fondsen van het Rijk en de EU voor duurzaam herstel na corona via kansrijke proposities kunnen worden benut. Graag een toelichting hierop. Aan welke zaken moet men denken bij het invoeren van het uitdaagrecht om inwoners en organisaties bepaalde taken van
1075 de provincie anders, beter of goedkoper te laten uitvoeren?

Dhr. **Koyuncu** (DENK) refereert aan punt 3.6, waar staat dat GS het gesprek aangaan met de gemeenten, maar zijn zij bereid de gemeenten aan te spreken op de onvrede van burgers over participatietrajecten? DENK is voorstander van een bindend referendum.

1080 Dhr. **Van Dijk** (CdK) benadrukt dat het coalitieprogramma geen beleidskader is en op een Statendag zal nader aandacht worden gegeven aan de bevoegheidsverdeling GS/PS. Nu al wordt bij de stukken zoveel mogelijk aangegeven welke beleidskaders de basis vormen voor de uitvoeringsprogramma's. De 'Coalition of the Willing' ziet op het participatieplatform.
1085 Hiermee wordt niet een burgerraad bedoeld, maar meer en vaker in de maatschappij peilen wat er leeft. De agenda is juist bedoeld om het vertrouwen van inwoners en lagere overheden in hogere overheden te herstellen. De werkgroep Werkwijze PS/GS heeft zichzelf overbodig gemaakt, maar de werkgroep Participatie zal opnieuw in het leven worden geroepen en daar

- 1090 wil de CdK graag aan deelnemen. Statenleden worden verzocht zich aan te melden. Deze werkgroep kan zich richten op de participatieverordening, het digitale platform en het samen met gemeenten organiseren van een provinciale conferentie over de onderlinge samenwerking.
- 1095 Gedeputeerde **Zaal** refereert aan de vragen over bestuurlijke samenwerking, bestuurskracht, referendumverordening en status van de voordracht. Bestuurlijke samenwerking/positie regiomanagers: de portefeuillehouders werken op inhoud samen met gremia in de regio, zoals bij de Kop Werkt, maar de regiomanager zorgt voor het behoud van de samenhang in de regio en tussen de diverse portefeuilles. Dit is een goed geoliede machine. Er is niet gekozen voor een gedeputeerde voor een regio, want de regiomanager zorgt voor de regionale afstemming. Samenwerking MRA/NHN over fondsen van het Rijk en Europa: voor sommige fondsen wordt een bepaalde schaalgrootte vereist om er een beroep op te kunnen doen, daarnaast is de inhoudelijke samenwerking van belang op diverse thema's, zoals bij verduurzaming van het voedselsysteem. De regionale ontwikkelingsmaatschappij in oprichting is een goed voorbeeld van de samenwerking MRA/NHN. De bestuurskracht is er nadrukkelijk voor de bewoners, want een gemeente met goede bestuurskracht kan voldoende faciliteiten aanbieden en haar taken uitoefenen. Het groter worden van gemeenten leidt niet tot minder invloed of een grotere afstand tot bewoners, voldoende bestuurskracht biedt juist ruimte en meer mogelijkheden voor allerlei participatievormen. Ten aanzien van de referendumverordening wordt verwezen naar de toezeggingen in het Statendebat waarin is afgesproken om het bindend correctief referendum zo mogelijk in de verordening te verankeren, maar voordat er substantiële wijzigingen worden doorgevoerd in de verordening, dient er eerst ervaring te worden opgedaan. De conceptagenda is een uitvoeringsagenda en wordt na bespreking met PS door GS vastgesteld.
- 1100
- 1105
- 1110
- 1115 Mw. **Vastenhouw** (FvD) vraagt of om zodra dat mogelijk is, het bindend referendum op te nemen in de agenda.
- Gedeputeerde **Zaal** zegt dit opnieuw toe, maar dat was al eerder toegezegd.
- 1120 Ines **Kostiç** (PvdD) herhaalt het verzoek om ook de 'unusual suspects'/belangenorganisaties te betrekken bij beleidsvragen, zoals dierenwelzijnsorganisaties.
- Gedeputeerde **Zaal** heeft zich voorgenomen om ook met dierenrechtenorganisaties, TBO's en milieuorganisaties regelmatig te overleggen over de verschillende beleidsterreinen van haar portefeuille. Zij zegt toe zich in te zetten op uitbreiding van dit netwerk.
- 1125
- Mw. **Kapitein** (D66) vraagt hoe met de 'Coalition of the Willing' de mening gepolst wordt bij een representatief deel van de bevolking.
- 1130 Dhr. **Van Dijk** (CdK) antwoordt dat participatie niet enkel digitaal zal plaatsvinden, maar vaak in combinatie met analoge toepassingen. Omdat de overheid in een andere relatie komt te staan tot de omgeving, zullen onderwerpen over de toekomst van directe omgeving en bereikbaarheid aan burgers worden voorgelegd en niet alleen met vragen die enkel met ja of nee kunnen worden beantwoord. Het is juist belangrijk om met name de middenstem te betrekken en met het oog daarop zal onderzocht worden hoe een representatief deel van de bevolking bereikt kan worden. Statenleden worden opnieuw uitgenodigd om deel te nemen
- 1135

aan de nieuwe werkgroep Participatie, want het gaat om een gezamenlijke zoektocht om dit op een goede manier vorm te geven.

1140 Dhr. **Koyuncu** (DENK) herhaalt de vraag over het aanspreken van gemeenten op tekortkomingen bij lokale participatietrajecten.

Dhr. **Van Dijk** (CdK) antwoordt dat bij ambtsbezoeken aan gemeenten participatie altijd op de agenda staat. Uit gesprekken met gemeenteraden blijkt dat ook zij zoeken naar nieuwe
1145 participatievormen die meer voldoen aan de wensen.

Gedeputeerde **Zaal** benadrukt dat de provincie geen toezicht houdt op gemeentelijke participatieprocessen, maar stelt deze wel ter discussie bij gemeenteraden. Van gemeentelijke herindelingen wordt wel nadrukkelijk de participatie beoordeeld en de resultaten hiervan
1150 komen terug in de commissie. Er wordt dus veel actie genomen, maar hier is geen sprake van een vergelijkbaar toezicht zoals bij het financiële toezicht op de gemeentelijke financiën.

Tweede termijn

1155 Dhr. **Wagelaar** (PvdA) wil graag aan de slag gaan met de werkgroep Participatie. In de communicatieaanpak wordt een aantal concrete participatie-instrumenten benoemd die echter niet vermeld worden in de participatieagenda. Dat zou bijdragen aan de integrale benadering van het onderwerp.

1160 Dhr. **Van Dijk** (CdK) benadrukt dat communicatie absoluut in de formulering van de agenda wordt meegenomen. Uit de visie van het document blijkt duidelijk met wie men wat wil bereiken. Het communicatiedocument wordt vandaag wegens tijdgebrek niet besproken, maar dat is juist bedoeld om de instrumenten duidelijk toe te lichten en de transitie te maken van informeren naar communiceren.

1165

9. Rondvraag portefeuille mw. Zaal en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa

Mw. **Van Meerten** (VVD) leest dat voor de kosten van de oprichting van de ROM een voorstel aan PS wordt voorgelegd, maar is het niet zo dat PS een breder besluit moet nemen dan enkel
1170 over de financiën? Bij de oprichting van de ROM moeten ook concrete doelstellingen, zoals duur, looptijd en het beoogde resultaat vermeld worden. Zijn GS bereid deze aan PS voor te leggen?

Gedeputeerde **Zaal** antwoordt dat de besluitvorming door PS uiteraard gaat over meer dan enkel de financiën. Het besluit voor oprichting van de ROM wordt in totaliteit aan PS
1175 voorgelegd, waarvan ook de governance, statuten en het bedrijfsplan deel uitmaken. De ROM is een deelneming van de provincie waardoor de provincie aandeelhouder wordt en er voldaan moet worden aan de nota Verbonden Partijen. In maart staat een technische briefing over de ROM voor de commissie gepland.

1180

10. A-agenda Openbare orde en veiligheid, Integriteit, Internationale betrekkingen, Public Affairs, Communicatie, Concern Control, juridische zaken, archief, PS- en GS zaken
10.a. Juridische Zaken: Statenvoordracht Verordening Elektronische publicaties

1185 Mw. **Kuiper** (CDA) vindt de verordening onduidelijk, want zij leest hierin dat bepaalde berichtgeving uitsluitend digitaal zal plaatsvinden. Uit het antwoord op technische vragen blijkt dat er gekozen kan worden voor andere communicatievormen zoals via dagbladen, om ook bewoners te bereiken die niet digitaal onderlegd zijn. Hoe komt deze afweging tot stand?

1190 Dhr. **Wagelaar** (PvdA) sluit zich aan bij het CDA, want er moet aandacht blijven voor groepen die goed internet of digitale vaardigheid ontberen. Graag inzage in de afwegingen welke besluiten enkel digitaal of ook via andere kanalen gepubliceerd worden.

1195 Dhr. **Hartog** (VVD) vindt het belangrijk dat mensen die niet digitaal vaardig zijn of geen toegang hebben tot internet, goed worden geïnformeerd. Hoe wordt door GS in de behoefte van deze mensen voorzien?

1200 Mw. **Bezaan** (PVV) sluit zich aan bij voorgaande sprekers. Zij heeft zich al een tijdje geleden bij de provincie aangemeld voor digitale berichtgeving, maar zij vreest gezien het taalgebruik, dat het voor burgers heel moeilijk zal zijn om de provinciale stukken goed te begrijpen. Is het mogelijk om deze informatie in eenvoudiger bewoordingen op de website te plaatsen?

1205 Dhr. **Ghazi** (DENK) ondersteunt de inzet op digitale communicatie en minder op analoge middelen. De informatie moet voor iedereen toegankelijk en leesbaar zijn en de meerderheid van de bewoners moet bereikt worden. Heeft de provincie een vergelijkbaar onderzoek gedaan zoals Amsterdam, naar de middelen, kanalen, bruikbaarheid en effectiviteit van de communicatie? Zo nee, dan worden GS verzocht eerst een dergelijk onderzoek uit te voeren, waarin tevens moet worden meegenomen hoeveel mensen met een migratieachtergrond worden bereikt en hoe dit kan worden verbeterd. Hoe ziet het communicatieplan van PS naar de burgers eruit? De passieve houding van de provincie die enkel informatie aanbiedt, lijkt
1210 onvoldoende, want hoeveel burgers nemen er kennis van de aangeboden informatie? Wat wordt bedoeld met andere wijzen van kennisgeving en hoe effectief zijn deze?

1215 Mw. **De Groot** (SP) vraagt of DENK veronderstelt dat het opheffen van publicatie van besluiten in de landelijke bladen leidt tot een verlies voor de lokale pers.

Dhr. **Ghazi** (DENK) is het hiermee eens. Digitale communicatie is slechts een van de middelen, daarom moeten berichten ook in de schriftelijke pers gepubliceerd blijven worden.

1220 Dhr. **Klein** (CU) leest dit voorstel in combinatie met de agenda voor burgerparticipatie, want de provincie moet mensen actief betrekken bij belangrijke onderwerpen die raken aan de leefomgeving van de burger. Kunnen GS dit toezeggen?

1225 Dhr. **Van Dijk** (CdK) antwoordt dat hiermee wordt vooruitgelopen op de invoering van de Wet Elektronische Publicaties halverwege dit jaar, waarna de provincie verplicht wordt om alle informatie elektronisch te publiceren, dat wordt dan de norm voor alle overheidsinstanties. Overigens, het is zo dat provincies die nu alles al elektronisch publiceren, een grotere bereikbaarheid realiseren. Momenteel worden veel mensen nog niet digitaal bereikt, maar indien noodzakelijk, zal de informatie ook op andere wijze worden aangeboden om de specifieke doelgroepen te bereiken, vergelijkbaar met de wijze waarop dat nu gebeurt. De Wet
1230 Milieubeheer vormt nu nog een uitzondering, want deze informatie moet ook nog fysiek worden aangeboden, maar dat zal straks niet meer verplicht zijn. Het bereik van lokale

kranten is niet in alle gemeenten gewaarborgd omdat deze niet overal bezorgd worden, hopelijk biedt de digitale publicatie een oplossing voor deze leemte. Noord-Holland neemt deel aan Direct Duidelijk en streeft B1-taalgebruik na, dus begrijpelijk taalgebruik heeft zeker
1235 aandacht van de organisatie.

Mw. **Kuiper** (CDA) vraagt op welke wijze wordt bepaald welke informatie enkel elektronisch wordt aangeboden en welke informatie ook langs de klassieke lijnen wordt gepubliceerd.

1240 Dhr. **Van Dijk** (CdK) meldt dat de Staatssecretaris aangeeft dat er een alternatieve informatiewijze moet worden aangeboden voor groepen van inwoners die niet digitaal vaardig zijn. De in te zetten kanalen moeten het informatieaanbod goed afdekken. Na invoering van de nieuwe wet zullen mensen zich waarschijnlijk gaan aanmelden om op andere wijze geïnformeerd te worden, en daarvoor zal maatwerk worden aangeboden. Na invoering van de
1245 wet gelden in juridische zin enkel de digitaal aangeboden publicaties en niet de informatie die op andere wijze wordt verspreid.

Dhr. **Ghazi** (DENK) heeft niet bedoeld te zeggen dat de communicatie slechter wordt, het is juist goed dat er digitaal gecommuniceerd gaat worden. Hij verzoekt om in de onderzoeken
1250 na te gaan of de informatie inderdaad bij de burgers aankomt.

Dhr. **Van Dijk** (CdK) meldt dat het interessanter lijkt om na te gaan welke doelgroepen na invoering van de wet, niet bereikt worden, daar kan dan vooruitlopend op de wet ervaring mee opgedaan worden. Een onderzoek voegt niet veel toe, omdat na invoering van de wet alle
1255 informatie digitaal moet worden aangeboden.

Mw. **Bezaan** (PVV) vraagt waarom er niet voor wordt gekozen om de informatie ook na invoering van de wet, op alternatieve wijze te blijven aanbieden zoals op dit moment gebeurt.

1260 Dhr. **Van Dijk** (CdK) vindt het beter om na te gaan welke doelgroepen die niet bereikt worden, wel bereikt kunnen worden. De invoering van de wet is ook bedoeld om de correctheid en vindbaarheid van alle stukken van alle overheden te vergroten en via de website <http://www.officielebekendmakingen.nl> kunnen alle stukken ingezien worden. Indien noodzakelijk, worden ook andere middelen ingezet om mensen van de noodzakelijke
1265 informatie te voorzien.

Mw. **De Groot** (SP) vraagt of het klopt dat lokale media enkel kunnen overleven dankzij publicaties van het Rijk, provincies en gemeenten en vraagt hoeveel vergoeding zij daarvoor ontvangen.
1270

Dhr. **Van Dijk** (CdK) kan op dit moment niet zeggen hoeveel kosten hiermee samenhangen, maar het kan niet zo zijn dat de lokale bladen enkel kunnen bestaan door het publiceren van besluiten van overheden. De nieuwe wet heeft gevolgen voor alle overheidsorganisaties omdat de informatie op andere wijze wordt aangeboden en de aantallen vindplaatsen worden
1275 vergroot. In de overgangsperiode zal getracht worden om mensen die niet zoeken naar digitale informatie, te overtuigen van het belang om de betreffende website te raadplegen. Mensen die de lokale bladen nu niet lezen, zullen meer geattendeerd worden op zaken in hun leefomgeving. Over effecten op de ruimtelijke omgeving zal aan burgers informatie niet alleen digitaal, maar ook op alternatieve wijze worden aangeboden. Deze mogelijkheid bestaat altijd.

1280

De **voorzitter** constateert dat de voordracht als bespreekstuk wordt geagendeerd voor de PS-vergadering.

1285

11. B-agenda Openbare orde en veiligheid, Integriteit, Internationale betrekkingen, Public Affairs, Communicatie, Concern Control, juridische zaken, archief, PS- en GS zaken

11.a Communicatie: Brief GS aan PS inzake afdoening motie 48-2020 over educatie koloniaal verleden

De **voorzitter** constateert de instemming van de commissie om dit agendapunt vanwege tijdgebrek door te schuiven naar de volgende commissievergadering.

1290

11.b Communicatie: Brief GS aan PS inzake vaststelling Communicatieaanpak Duurzaam doorpakken 2020-2023 en afdoening motie 98-2019

De **voorzitter** constateert de instemming van de commissie om dit agendapunt vanwege tijdgebrek door te schuiven naar de volgende commissievergadering.

1295

12. Rondvraag portefeuille dhr. Van Dijk en terugkoppeling deelname gemeenschappelijke aangelegenheden en Europa

De **voorzitter** constateert dat er geen vragen zijn.

1300

13. Sluiting

De **voorzitter** sluit de vergadering om 18.00 uur.